

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาหารมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตทุกชีวิต โดยเฉพาะมนุษย์ซึ่งจัดเป็นกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ในโลกที่มีความต้องการอาหารในการดำรงชีวิต (พัฒนา มูลพฤกษ์, 2539 : 285) จึงนับได้ว่าอาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และการเจริญเติบโต ทำให้เกิดพลังงานซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย อีกทั้งยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารประเภทผักและผลไม้ นับว่ามีความสำคัญต่อร่างกายอย่างมาก เพราะผักและผลไม้อุดมไปด้วยวิตามินและเกลือแร่ที่มีคุณประโยชน์ต่อสุขภาพของคนทุกเพศทุกวัย ก่อให้เกิดความสดชื่น กระปรี้กระเปร่า ร่าเริงผ่องใส (จิราพร จักรไพวงศ์, 2530 : 1) พืชผักที่นิยมนำมาบริโภคจะมาจากส่วนต่างๆของพืชได้แก่ ใบและลำต้น เช่น คะน้า กะหล่ำปลี ผักกาด ผักสลัด ฯลฯ ดอกและลำต้น เช่นบรอกโคลี กะหล่ำดอก จากต้นอ่อนเช่นหน่อไม้ฝรั่ง จากรากเช่นหัวผักกาด มันฝรั่ง มันเทศ และจากผลเช่น มะเขือเทศ พริก พืชตระกูลแตง เป็นต้น ถึงแม้ว่าผักผลไม้จะมีประโยชน์ต่อร่างกายเป็นอย่างมาก แต่ถ้าผักผลไม้ที่รับประทานนั้นมีสารพิษตกค้างอยู่ ผลที่ได้แทนที่จะเป็นคุณแต่กลับเป็นโทษต่อร่างกาย ทั้งนี้การรับประทานผักผลไม้ควรต้องคำนึงถึงคุณภาพในด้านความปลอดภัยด้วย (สมกานต์ ทองเกลี้ยง, เณริน บุญเลิศ, ศรีปราชญ์ บุญนำมา และเพ็ญศรี รักผักแวง, 2542 : 1)

ในอดีตประชากรในประเทศไทยมีจำนวนไม่มาก ผักและผลไม้ที่ปลูกขึ้นเองตามธรรมชาติก็มีปริมาณที่เพียงพอสำหรับการบริโภคของประชาชน แต่ปัจจุบัน ประชากรเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการบริโภคผักและผลไม้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย กอปรกับมีการผลิตพืชผักเพื่อการค้ามากขึ้น จากการปลูกไว้บริโภคเองเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย เพื่อเศรษฐกิจอย่างเดียว การเกษตรของไทยจึงเปลี่ยนรูปเป็นการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้เกษตรกรใช้สารเคมีเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิต มีการใช้ปุ๋ย ฮอร์โมนและสารพิษป้องกันและกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น (พริดา สุวรรณรัตน์, 2539 : 1) เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมาตั้งแต่อดีต ประชากรมากกว่าร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก การเกษตรยังคงเป็นปัจจัยสำคัญของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ และด้วยเหตุผลที่ประชากรของประเทศได้เพิ่มจำนวนสูงขึ้น ความ

ต้องการเพิ่มพื้นที่ทำการเกษตรจึงต้องเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยการขยายพื้นที่ทำการเกษตรทำให้เกิดการเสียดุลย์ของธรรมชาติ ซึ่งปัญหาการระบาดของศัตรูพืชก็นับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการขาดความสมดุลดังกล่าว (อาณัติ ต๊ะปิ่นตา, 2542 : 1) ประกอบกับประเทศไทยมีภูมิประเทศอยู่ในเขตร้อน มีฝนตกชุก สภาพอากาศเหมาะแก่การระบาดของศัตรูพืชชนิดต่างๆ จึงยังทำให้เกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชมากยิ่งขึ้น เช่นพบว่าเชื้อโรคที่ทำให้พืชเป็นโรครามีไม่น้อยกว่า 1,500 โรค มีวัชพืชเป็นหมื่นๆชนิด ไล่เดือนฝอย (nematode) พบว่ามีประมาณ 1,500 ชนิด ที่ทำความเสียหายแก่พืชโดยทำลายรากพืชทุกชนิดได้ และศัตรูตัวสำคัญอีกประเภทคือแมลง ซึ่งพบว่ามีประมาณ 10,000 ชนิดที่เป็นศัตรูของพืชเศรษฐกิจ และวิธีการแก้ไขปัญหการทำลายของศัตรูพืชมีหลายวิธี แต่วิธีที่ได้รับความนิยมว่ามีประสิทธิภาพสูง เห็นผลเร็ว และใช้ได้สะดวก และนับวันจะมีผู้ใช้มากขึ้นเรื่อยๆคือ การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช(pesticides) (กระทรวงอุตสาหกรรม, สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ, 2542 : 3)

การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ นับตั้งแต่เริ่มต้นการพัฒนาการเกษตรตามแนวทางการปฏิวัติเขียวเมื่อสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา ขณะนี้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชสูงมากประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสารพิษต่างๆที่จดทะเบียนไว้กับกรมวิชาการเกษตรในรูปของชื่อสามัญ (common name) มีอยู่มากกว่า 150 ชนิด โดยแต่ละชนิดมีชื่อทางการค้ารวมกันแล้วได้หลายพันชื่อ และจำนวนของสารเคมีที่นำเข้าเมื่อปี 2538 สูงถึง 223 ชนิด (วิฑูรย์ เลื่อนจำรูญ, 2542 : 91) ในปี พ.ศ. 2535 มีการนำสารกำจัดศัตรูพืชเข้าประเทศไทยจำนวน 29,857 ตัน อีก 5 ปี ต่อมาใน พ.ศ. 2539 มีการนำเข้าสารเคมีจำนวนถึง 45,701 ตัน เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 53.06 และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 12 ประเภทที่ห้ามนำเข้าก็ยังคงพบว่ามีขายตามท้องตลาด และขายดีในลำดับต้นๆ (สุนันท์ธนา แสนประเสริฐ, อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา และจิตติพร คหัญญา, 2543 : 30) สำหรับพื้นที่ที่มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชมากที่สุดในประเทศไทยคือพื้นที่เกษตรกรรมในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงใต้ รองลงมาได้แก่ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีสัดส่วนการใช้สารเคมีในพื้นที่นั้นๆเท่ากับร้อยละ 62, 25.8, 7.8 และ 4.3 ตามลำดับ ต้องสูญเสียเงินเพื่อสั่งซื้อสารเคมีเหล่านี้เข้ามาเป็นจำนวนมากกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี (อาณัติ ต๊ะปิ่นตา, 2534 : 2) ในขณะที่มีการใช้สารเคมีการเกษตรเพื่อควบคุมการระบาดของศัตรูพืชนั้น กลับพบว่าการระบาดของแมลงศัตรูพืชมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ดังเห็นได้จากปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลกับพื้นที่การระบาด พบว่าปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเพิ่มขึ้นแต่พื้นที่การระบาดไม่ได้ลดลง สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรไทยใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาเป็นเวลานาน และมีการใช้ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้แมลงศัตรูพืช

สามารถพัฒนาความต้านทานขึ้นมาได้ (กนกวรรณ อยู่วงศ์, 2541 : 2) ทำให้เกิดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้นและเปลี่ยนใช้สารเคมีตัวอื่นๆหลายชนิดมากขึ้น เป็นการสิ้นเปลือง และเพิ่มความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบต่อคนและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่นิยมใช้กับพืชผักนั้น เกษตรกรสวนผักมักใช้สารเคมี 3 กลุ่มหลักคือ สารป้องกันกำจัดแมลง สารป้องกันกำจัดเชื้อรา และสารป้องกันกำจัดวัชพืช สารเคมีเหล่านี้ล้วนแต่เป็นพิษทั้งสิ้น (ปิยรัตน์ นิ้มสกุล, 2539 : 2) ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ อาทิ ผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชตกค้างในอากาศ แม่น้ำลำธาร น้ำใต้ดิน ไปจนกระทั่งถึงน้ำประปา สะสมในดินถ่ายทอดไปในวัฏจักรของสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อมและด้านนิเวศวิทยา (อดุลย์ อภินันท์, 2534 : คำกล่าวรายงาน) ผลเสียต่อคนและสัตว์ โดยความเป็นพิษนั้นเกิดขึ้นโดยตรงกับเกษตรกรผู้ใช้ และสัตว์เลี้ยงอันตรายอีกรูปแบบหนึ่งคือการตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร จะก่อให้เกิดอันตรายกับผู้บริโภคทั้งในแบบเกิดอาการเฉียบพลันและอาจสะสมในร่างกายคน สัตว์ ก่อให้เกิดอันตรายในระยะยาวหรือสารพิษที่สะสมในสัตว์จะถ่ายทอดมายังผู้บริโภคเนื้อสัตว์ได้ (กระทรวงอุตสาหกรรม, สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ, 2542 : 3 และวิจิตร ถนอมถิ่น, 2538 : 8)

ผักที่มีการฉีดพ่นยาฆ่าแมลงเป็นประจำได้แก่ ถั่วฝักยาว มะเขือยาว พริก กระบี่ กะหล่ำปลี หอม กระเทียม แตงกวา ผักกาดหัว มะเขือเทศ กะหล่ำดอก ฯลฯ (สมกานต์ ทองเกลี้ยง, เณริน บุญเลิศ, ศรีปราชญ์ บุญนำมา และเพ็ญศรี รักผักแว่น, 2542 : 1) โดยเมื่อปีพ.ศ. 2534 พบวัตถุดิบพืชตกค้างในผักสูงมากกล่าวคือ พบมากกว่าร้อยละ 95 ของตัวอย่างทั้งหมด ในจำนวนนี้มีร้อยละ 20 มีปริมาณสูงเกินค่าความปลอดภัย วัตถุดิบพืชที่พบเป็นกลุ่มออร์แกนอคลอรีนและออร์แกนอโฟสเฟต (ปิยรัตน์ นิ้มสกุล, 2539 : 4) จากการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตรวจพืชผักจำนวน 90 ตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2539 พบสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในผักจำนวน 37 ตัวอย่าง (ร้อยละ 41) สารที่พบได้แก่ ไซเปอร์มีทริน เปรอร์มีทริน ไซโลซาทริน ไซฟลูทริน ไดเมทโทเอท ไดโครโทฟอส โปรฟีโนฟอส เมวินฟอส เมทนามิโดฟอส โมโนโครโทฟอส คีดีที เมทิลลพาราไรออน และเอ็นโคซัลเฟน โดยพบสารตกค้างเมทนามิโดฟอสบอยที่สุดร้อยละ 32 ผักที่พบสารตกค้างเกินมาตรฐานคือ ผักกวางตุ้ง กระบี่ ถั่วลันเตา มะเขือยาว การสำรวจสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในกลุ่มผักสดทั่วไปจำนวน 47 ตัวอย่าง พบสารตกค้างอยู่ในผัก 30 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 64 โดยพบสารตกค้างเกินมาตรฐานใน ผักกวางตุ้ง และกระบี่ และจากการตรวจของกองวัตถุมีพิษการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ได้สำรวจชนิดและปริมาณตกค้างของสารเคมีทางการเกษตร ตามโครงการระหว่างปี พ.ศ. 2538-2539 ในพืชตระกูล

กะหล่ำ จำนวน 155 ตัวอย่าง พบสารตกค้างกลุ่มออร์กาโนคลอรีน ออร์กาโนฟอสเฟต และไพรีทรอยด์ จำนวน 47 ตัวอย่าง (ร้อยละ 30) และมีจำนวน 10 ตัวอย่างที่มีค่าเกิน มาตรฐานคือดอกกะหล่ำ และคะน้า ในปีเดียวกันมีการสำรวจโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เก็บตัวอย่างผลไม้ จำนวน 30 ตัวอย่าง พบสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างจำนวน 16 ตัวอย่าง (ร้อยละ 53) สารที่พบได้แก่ ไซเปอร์มีธรีน เคลต้าเมธริน ไดโคลโฟล ไดเม็ทโทเอท เดตระโดฟอน โพรฟีโนฟอส เมททามิโดฟอส ไอโซเฟนฟอส เมทริลพาราไรออน มาลาไรออน และเอ็นโดซัลเฟน โดยพบสารตกค้างเมททามิโดฟอส บ่อยที่สุดร้อยละ 56 แต่ในปริมาณต่ำกว่ามาตรฐาน และกองวัตถุมีพิษพบว่า มีสารตกค้างในองุ่น จำนวน 48 ตัวอย่างใน 50 ตัวอย่าง (ร้อยละ 96) และ 11 ตัวอย่างพบว่ามีปริมาณเมททามิโดฟอส และ โมโนโครโตฟอสเกินค่ามาตรฐาน และในส้มเขียวหวานพบ สารตกค้างจำนวน 26 จาก 50 ตัวอย่าง (ร้อยละ 52) โดยมี 2 ตัวอย่างที่มีสารไดเม็ทโทเอท และเมทริลพาราไรออนเกินค่ามาตรฐาน(กาญจนศักดิ์ ผลบูรณ์, 2543 : 43) และในปี พ.ศ. 2540 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้ตรวจผักจำนวน 94 พบ สารกำจัดศัตรูพืช 29 ตัวอย่าง(ร้อยละ 30.85) ผลไม้ 31 พบสารกำจัดศัตรูพืชตกค้าง 15 (ร้อยละ 48.39) ในปี พ.ศ. 2542 ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 2 สระบุรี ตรวจผักจำนวน 210 พบสารกำจัดศัตรูพืชตกค้าง 105 (ร้อยละ 50) (สุนันท์ธนา แสนประเสริฐ, อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา และฐิติพร กัญญา, 2543 : 30)

จากข้อมูลการตรวจพบสารตกค้างในพืชผัก นับได้ว่าผักและผลไม้ในประเทศไทยมีการปนเปื้อนสารเคมีอยู่ในจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนผู้บริโภคผักผลไม้ที่มีสารพิษตกค้างอยู่ อาการและความรุนแรงขึ้นอยู่กับปริมาณสารพิษที่ได้รับ ถ้าได้รับในปริมาณมากอาจมีอาการเฉียบพลัน ซึ่งมักมีอาการคลื่นไส้ ปวดศีรษะ มึนงง มองเห็นไม่ชัด ปวดท้องอาเจียน แน่นหน้าอก และถ้าได้รับในปริมาณปานกลางหรือน้อยๆเป็นระยะเวลาานาน อาจมีอาการดังกล่าวอยู่เป็นเวลาหลายเดือน ซึ่งเป็นอาการของพิษเรื้อรัง นอกจากนี้ยังอาจเกิดกลุ่มอาการทางจิตประสาทเรื้อรัง ซึ่งจะมีอาการในระบบควบคุมอัตโนมัติบกพร่อง ก่อให้เกิดอาการปวดศีรษะ อาการทางระบบทางเดินอาหาร และระบบไหลเวียนโลหิต สมรรถภาพทางเพศเสื่อมถอย ดูแก่เกินวัย ขาดความกระตือรือร้น ซึมเศร้า เป็นลม หลงลืม และความจำเสื่อม (สมิง เก้าเจริญ และยุพา ลีลาพฤษย์, 2541 : 26-27 อ้างในโอฬาร รัศมี, 2544 : 2) และนอกจากนั้นสารพิษที่ตกค้างในผักและผลไม้ก็จัดเป็นสารก่อมะเร็งชนิดหนึ่ง จากสถิติสาธารณสุขในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาพบว่า มะเร็งยังคงเป็นสาเหตุการตายเป็นอันดับต้นๆ ซึ่งจากการศึกษาทางระบาดวิทยาของโรคมะเร็งพบว่า ร้อยละ 70 – 90 ของโรคมะเร็งน่าจะมีสาเหตุจากการได้รับหรือสัมผัสสิ่งที่มีพิษหรือสารก่อมะเร็ง (carcinogen) จากสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือรับประทานเป็นเวลานานๆ และมีการสะสมสารเคมีเหล่านี้มากขึ้นทำให้เป็นโรคมะเร็ง (ละเอียด หัสดี, 2537 : 2)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าการบริโภคพืชผักผลไม้ในปัจจุบันประชาชนต้องเสี่ยงต่อการได้รับสารพิษที่ตกค้างอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ แม้ว่าทางรัฐบาล หรือทางองค์กรเอกชนต่างๆจะพยายามควบคุม ธรรมชาติให้ผู้ผลิตตระหนักและลดการใช้สารเคมีที่เป็นพิษลง การสร้างกระแสทางเลือกในการผลิตพืชผักที่ใช้สารธรรมชาติมากขึ้นก็ตาม ในส่วนของผู้บริโภคเองก็ต้องมีบทบาทในการป้องกันหรือลดสารพิษตกค้างด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มแม่บ้านเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการตัดสินใจเลือกซื้ออาหารตลอดจนเป็นผู้เก็บรักษา ผู้ประกอบอาหารสำหรับครอบครัว ถ้าแม่บ้านมีการปฏิบัติในการบริโภคผักและผลไม้อย่างถูกต้องแล้วจะนำความปลอดภัยมาให้กับอีกหลายชีวิตที่อยู่ในครอบครัว ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของประชาชน จึงมีความสนใจมุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมของแม่บ้านในการบริโภคพืชผัก ผลไม้ ในการลดอันตรายจากสารพิษตกค้างว่าเป็นอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ผู้ศึกษาคาดหวังว่าจะเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานในการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความปลอดภัยในการบริโภคพืชผัก ผลไม้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้านเขตเทศบาลนครลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้านเขตเทศบาลนครลำปาง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ การได้รับการบอกกล่าวจากบุคคลรอบข้าง การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสารพิษตกค้างในผักและผลไม้ และการรับรู้ถึงความสะดวกในการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้างของแม่บ้านในเขตเทศบาลนครลำปาง อ.เมือง จ.ลำปาง ประชากรที่ทำการศึกษาคือกลุ่มแม่บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง โดยเลือกตัวอย่างครัวเรือนละ 1 คน

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. พฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง หมายถึง การปฏิบัติตัวในการเลือกผักและผลไม้ วิธีการเก็บรักษา การล้าง และวิธีการนำผักและผลไม้มาประกอบอาหารเพื่อรับประทาน

2. แม่บ้าน หมายถึง สตรีที่ยังไม่สมรสหรือสมรสแล้ว ซึ่งทำหน้าที่จัดเตรียมอาหารสำหรับบริโภคในครัวเรือน ทั้งที่ทำงานนอกบ้านและไม่ทำงานนอกบ้าน ที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครลำปาง

3. ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ หมายถึง การทราบหรือมีความเข้าใจถึงเรื่องสารพิษตกค้างในผักและผลไม้ อันตรายจากการบริโภคผักและผลไม้ที่มีสารพิษตกค้าง และวิธีการรับประทานผักและผลไม้อย่างปลอดภัย

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคผักและผลไม้ หมายถึง การที่แม่บ้านมีความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องสารพิษตกค้างในผักและผลไม้ อันตรายจากการบริโภคผักผลไม้ที่มีสารพิษตกค้าง และวิธีการรับประทานผักและผลไม้อย่างปลอดภัยรวมถึงความรู้ที่วิตกกังวลต่ออันตรายที่จะเกิดจากการบริโภคผักที่มีสารพิษตกค้าง

5. การได้รับการบอกกล่าวจากบุคคลรอบข้าง หมายถึง การที่แม่บ้านได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นแบบอย่าง ได้รับการกระตุ้น บอกกล่าวจากญาติ คนใกล้ชิด คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน รวมถึงเจ้าหน้าที่ ถึงเรื่องการบริหารบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

6. การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสารพิษตกค้างในผักและผลไม้ หมายถึง การได้รับข่าวสารในรูปแบบเอกสารทางราชการ สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร รวมทั้งความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร

7. การรับรู้ถึงความสะดวกในการบริโภคผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง หมายถึง การที่แม่บ้านรับรู้ถึงความสะดวกของตนเองในกิจกรรมการเลือก การล้าง การเก็บรักษา และการประกอบอาหารจากผักและผลไม้ให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยในการบริโภคอาหารต่อไป

2. สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของประชาชนต่อไป